Finansklagenemnda Bank

Avgjørelse FinKN 2025-386

23.4.2025

Klarna Bank AB

Utlån

Betalingsløsningen «Kjøp nå. Betal senere» – vedtak fra forbrukertilsynet om kredittvurdering – lemping.

Klager benyttet seg av Klarnas betalingsløsning «Kjøp nå. Betal senere». Klarna innhentet opplysninger om inntekt og gjeld fra kredittopplysningsbyrå. Forbrukertilsynet fattet 3.7.24 vedtak om at Klarnas betalingsløsning «Kjøp nå. Betalt senere» er en kredittavtale, og at Klarna ikke fulgte kravene til kredittvurdering. Klager anså at kredittvurderingen var mangelfull, og at foretaket skulle ha stanset betalingsløsningen «Kjøp nå. Betal senere» inntil lovkravene var oppfylt. Foretaket hadde ikke grunnlag for å utestenge han fra kjøp via foretaket. Foretaket bestred at kredittvurderingen ikke var i henhold til loven. Foretaket fikk medhold.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 102 090

Saksfremstilling

Saken gjelder spørsmålet om Klarna har foretatt en forsvarlig kredittvurdering etter finansavtaleloven § 5-4 ved inngåelse av kredittavtalen «Kjøp nå. Betal senere», og eventuell om kredittforpliktelsen må lempes.

Klager gjennomførte rundt 125 nettkjøp gjennom Klarnas avtale «Kjøp nå. Betal senere». Kjøpene var rentefrie i 30 dager. Klarna opplyser at klager skal ha mottatt faktura og avtalen for hvert kjøp som til sammen utgjorde kr 113 708.

Klager har vedlagt en liste over brukersted og dato for alle kjøpene.

Forbrukertilsynet fattet 3.7.24 vedtak om at Klarnas betalingsløsning «Kjøp nå. Betalt senere» er en kredittavtale, og at Klarna ikke fulgte kravene til kredittvurdering i finansavtaleloven kapittel 3 og 5. Klarna må dokumentere innen 31.10.24 at påbudet i vedtaket er oppfylt.

Klager var i kontakt med Klarna 4.7.24 før flere av kjøpene ble gjennomført og stilte spørsmål ved lovmessigheten av den aktuelle betalingsløsning.

Det siste kjøpet klager ble innvilget kreditt til, er foretatt 31.7.24, samme dag som han klaget til Finansklagenemnda.

Foretaket har innhentet opplysninger fra Bisnode og Experian om både sikret og usikret gjeld samt inntekt. Klarna la til grunn for sin kredittvurdering at klager hadde en inntekt på kr 707 354 og gjeld på til sammen kr 1 820 232. Det fremgikk av opplysninger fra Bisnode at klager hadde en brutto inntekt i 2023 på kr 744 611. Det fremgikk av Experian at klager hadde billån på kr 439 101. Det fremgikk av gjeldsregisteret at klager hadde to rammelån på til sammen kr 110 000 per 8.7.24. Klarna konkluderte med at klager ville klare å betjene gjelden, selv med en renteøkning på 5 %.

Klager mener at gjelden som Klarna har lagt til grunn er feil og viser til at han hadde kr 2 279 000 i sikret gjeld og ca. kr 100 000 i usikret gjeld.

Klarna opplyser at for kredittsøknaden 9.7.24 utgjorde gjeldsgraden 5,3, hovedsakelig på grunn av en økning i sikret gjeld. Klager ble derfor bedt om å verifisere opplysningene manuelt og oppga da en høyere inntekt. Klarna beregnet på bakgrunn av dette gjeldsgraden til 5, og kjøpet ble godkjent.

Foretaket besluttet å utestenge klager for ytterligere kjøp på kreditt.

Klager har anført at foretaket ikke har foretatt en forsvarlig kredittvurdering. Foretaket har ikke innhentet tilstrekkelig informasjon. Klager krever å få alle pengene tilbake og viser til FinKN 2022-822 hvor klageren til tross at kreditten var innfridd, fikk medhold i lemping. Klager krever også forsinkelsesrenter på 12,5 % fra 31.8.24 inntil betalings skjer.

Foretakets betalingsløsning skulle ha vært stoppet inntil den var tilpasset lovkravene.

Klager anser at han ikke har mottatt noen skriftlig avtale for hvert kjøp, slik han skulle etter finansavtaleloven § 3-9.

Vedrørende utestengelsen, så har ikke foretaket grunnlag for å sperre klagers muligheter til å oppta nye kreditter. Klager har ikke gjeld over fem ganger bruttoinntekt, og det foreligger heller ikke betalingsmislighold av slik grad at det foranlediger sperring. Foretaket må gi klager mulighet til å handle på nettet igjen.

Foretaket bestrider at det er grunnlag for klagers krav. Foretaket sender faktura og kredittavtale for hvert kjøp. Foretaket undersøkte hvilke avbetalingsalternativer som var tilgjengelige for den enkelte kjøper og innhenter opplysninger om inntekt og gjeld fra eksterne kredittopplysningsbyråer. Både inntekt, usikret og sikret gjeld ble tatt med og tillagt renteøkning på 5 % ved vurderingen av om klager skulle få innvilget kreditten.

En lemping av forpliktelsen vil uansett være urimelig da klager har gjennomført flere kjøp via betalingstjenesten etter å ha klaget til foretaket.

Finansklagenemnda Banks begrunnelse

De betalingstjenestene som saken gjelder, er kredittavtaler etter finansavtaleloven § 1-7 første ledd, som reguleres av finansavtaleloven kapittel 5. Unntaket i § 5-22 første ledd bokstav e for avtaler om betalingsutsettelse ved kjøp av varer og tjenester gjelder ikke dersom pengekravet overdras før det er forfalt til betaling, slik det er gjort i denne saken. Betalingstjenestene er samtidig avtaler om finansielle tjenester (finansavtaler), som reguleres av lovens kapittel 3.

Det fremgår av opplysningene at kredittene er innvilget uten fullgod kredittvurdering etter finansavtaleloven § 5-2. Klageren har ikke hevdet at en fullverdig kredittvurdering etter § 5-2 ville ha vist manglende kredittevne, som skulle ha ført til avslag på kreditt etter § 5-4. Nemnda kan for sin del heller ikke se at klagerens økonomi innebærer at kredittene skulle ha vært avslått. Innvilgelse av kreditt uten lovbestemt kredittvurdering etter § 5-2 er i seg selv er kritikkverdig og i strid med § 5-4. Selv om manglende lovbestemt kredittvurdering i seg selv kan føre til lemping av forpliktelsene etter § 5-5 andre ledd så langt det er rimelig, er lemping først og fremst aktuelt når en lovbestemt kredittvurdering ville ha vist manglende kredittevne hos forbrukeren. Nemnda finner at det i denne saken ikke ville være rimelig at klagerens forpliktelser lempes etter § 5-5 andre ledd, utelukkende med den begrunnelse at det ikke er gjennomført lovbestemt kredittvurdering. Klageren får ikke medhold i kravet om lemping av forpliktelsene.

Klageren gjør videre gjeldende at en rekke bestemmelser i finansavtaleloven kapittel 3 ikke er oppfylt for de kredittene som saken gjelder. Av disse kan § 3-9 om avtaleinngåelse ha betydning for kredittkundens forpliktelser overfor foretaket. Ifølge § 3-9 første ledd skal avtalen inngås i et skriftlig dokument, jf. § 3-2 fjerde ledd. Ifølge andre ledd bokstav a til c skal kredittgiveren påse at

bestemte vilkår er oppfylt, herunder at finansavtaler i forbrukerforhold signeres av forbrukeren, jf. Bokstav c. Nemnda forstår saken slik at foretaket erkjenner at dette vilkåret ikke er oppfylt.

Hovedregelen i § 3-9 tredje ledd er at avtalen og avtalevilkårene er bindende for forbrukeren bare dersom vilkårene i første ledd og i andre ledd a–c, herunder vilkåret om signering, er oppfylt. Lovgiveren har i tredje ledd, siste avsnitt, bestemt at avtalen kan være bindende for kunden selv om vilkårene i første og andre ledd ikke er oppfylt. Etter § 3-9 tredje ledd bokstav b vil avtalen være bindende dersom kredittgiveren «under hensyn til avtalens karakter og vilkårenes betydning for kunden, godtgjør at kunden likevel har gitt samtykke til å bli bundet av avtalevilkårene». Denne unntaksregelen kan ikke anvendes på «innledende avtale om kreditt . . . som ikke er signert etter andre ledd bokstav c». Det er ikke opplyst om noen innledende avtale om kreditt i denne saken. Det følger da av § 3-10 at hver enkelt kreditt som klageren har fått i tilknytning til de mange varekjøpene, må vurderes etter § 3-9 første til tredje ledd, herunder unntaksregelen i § 3-9 tredje ledd bokstav b.

Unntaksregelen viser til avtalens karakter og vilkårenes betydning for kunden. Det er i denne saken ikke avtalevilkårene som er omtvistet, men spørsmålet om klageren er bundet til kredittavtalene som sådanne. Nemnda viser til at saken gjelder en rekke kredittavtaler som er uløselig knyttet til varekjøp, der klageren har mottatt varene. Avtalenes karakter tilsier at unntaksregelen kan anvendes. Ifølge unntaksregelen er det opp til kredittgiveren å godtgjøre at forbrukeren har samtykket, selv om det ikke foreligger signering. Nemnda vil bemerke at klageren ikke på noe tidspunkt, heller ikke under klagesakens behandling for nemnda, har gjort gjeldende at han ikke har samtykket til kredittene. Det kan da etter nemndas syn ikke kreves at kredittgiveren legger frem separate bevis for samtykke. Nemnda mener etter dette at de kredittavtalene som saken gjelder, er bindende for klageren. Klageren kan heller ikke gis medhold i krav mot foretaket med den begrunnelse at avtalene ikke er bindende for ham.

Saken gjelder også foretakets utestenging av klageren fra fremtidig bruk av tjenesten. Finansavtaleloven har ingen regel om kontraheringsplikt for kredittavtaler, slik loven har for kontoavtaler og betalingstjenester i § 4-1. Ifølge § 5-3 fjerde ledd har kredittyter heller ingen plikt til å begrunne avslag på søknad om kreditt. Klageren viser til kravet om «objektivt begrunnede hensyn» for sperring av kredittmulighet etter § 5-15. Denne bestemmelsen gjelder sperring av innvilget kreditt, ikke avslag på ny kreditt.

Nemnda forstår det slik at foretakets utestenging av klageren fra fremtidige kreditter har sin bakgrunn i klagen og kravet tilbakebetaling av tidligere innfridde kreditter. Nemnda mener at dette ikke gir saklig grunn for å stenge klageren ute fra fremtidige kreditter, men finner det vanskelig å konkludere i klagerens favør om dette spørsmålet. Fremtidige kreditter vil i alle tilfelle være betinget av lovbestemte kredittvurderinger.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Banks konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trygve Bergsåker (leder), Knut Bjerve (bransjerepresentant) og Bodil Kristoffersen (forbrukerrepresentant).